

Obrazovni programi EU – Program za cjeloživotno učenje i program Mladi na djelu

Od početka 2011. godine RH punopravno sudjeluje u Programu za cjeloživotno učenje i programu Mladi na djelu. Sudjelovanje u programima korisnicima pruža priliku za stručna usavršavanja, razvoj komunikacijskih vještina, stjecanje novih znanja, vještina i kvalifikacija, učenje stranih jezika, razmjene, obavljanje volonterske službe te mnoge druge. Profesionalni i osobni razvoj sudionika u programima pridonosi modernizaciji i internacionalizaciji hrvatskog obrazovnog sustava te istodobno potiče međunarodnu suradnju među obrazovnim ustanovama i organizacijama.

1. Program za cjeloživotno učenje (*Lifelong Learning Programme - LLP*)

Ovaj je program najveći obrazovni program Europske unije usmjeren svim razinama obrazovanja; od predškolskog do visokog obrazovanja te obrazovanja odraslih.

Ciljevi i korisnici ... Ciljevi Programa za cjeloživotno učenje su poticati međunarodnu razmjenu, suradnju i mobilnost između institucija i pojedinaca u sustavu obrazovanja i osposobljavanja. Projektima partnerstava, mobilnosti i multilateralne suradnje doprinosi se cjeloživotnom učenju u međunarodnom kontekstu, europskoj dimenziji u obrazovanju, društvenoj koheziji, aktivnom građanstvu, interkulturalnom dijalogu, ravnopravnosti spolova te samorazvoju.

Program je namijenjen učenicima, studentima, praktikantima, odraslima u procesu obrazovanja, nastavnicima, predavačima i administrativnom osoblju u obrazovanju, osobama na tržištu rada; ustanovama ili organizacijama koje pružaju obrazovanje i izobrazbu, tijelima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini uključenima u razvoj i provedbu obrazovne politike, tvrtkama, socijalnim partnerima i njihovim organizacijama (uključujući trgovinske organizacije te gospodarske komore i industriju), tijelima koja se bave mentorstvom, savjetovanjem i pružanjem informacija o cjeloživotnom učenju, udruženjima koja se bave cjeloživotnim učenjem (uključujući udruge studenata, stažista, učenika, nastavnika, roditelja i odraslih u procesu obrazovanja), istraživačkim centrima i tijelima koja se bave pitanjima obrazovanja i osposobljavanja, neprofitnim organizacijama, volonterskim udrugama i nevladinim organizacijama.

Struktura Programa za cjeloživotno učenje - četiri sektorska programa

- **Potprogram COMENIUS - predškolsko, osnovnoškolsko i opće srednjoškolsko obrazovanje ...** U projektima mogu sudjelovati učenici, nastavnici, tijela lokalne i regionalne uprave i samouprave, udruge roditelja, nevladine organizacije, ustanove za osposobljavanje nastavnika, sveučilišta. Ciljevi Comenius potprograma su: razvijati znanje i razumijevanje među mladima i nastavnim osobljem o raznolikosti europskih kultura i jezika te pomoći mladima u razvijanju osnovnih životnih kompetencija potrebnih za osobni razvoj, buduće zapošljavanje i aktivno europsko građanstvo.
- **Potprogram ERASMUS - visoko obrazovanje ...** Njegove različite aktivnosti namijenjene su studentima koji žele studirati i obaviti stručnu praksu u inozemstvu, nastavnicima i osoblju na visokim učilištima i u tvrtkama koje želi predavati u inozemstvu ili traže mogućnosti za stručno usavršavanje i osposobljavanje u inozemstvu. Nadalje, Erasmus daje potporu visokim učilištima za zajednički rad u okviru intenzivnih programa, mreža i multilateralnih projekata kao i za iskorak u poslovni svijet. U svrhu jačanja instrumenata za dolaznu mobilnost studenata i nastavnika, Agencija za mobilnost i programe EU pokrenula je portal *Study in Croatia* koji po prvi puta na engleskom jeziku i na jednom mjestu objedinjuje podatke o visokoškolskim ustanovama u RH, njihovim programima i upisnoj proceduri (www.studyincroatia.hr).
- **Potprogram LEONARDO DA VINCI - strukovno obrazovanje i osposobljavanje ...** Povezuje obrazovnu politiku i praksu u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Projekti se kreću od onih koji pojedincima omogućuju poboljšanje stručnosti, znanja i vještina kroz boravak u inozemstvu, do široke europske suradnje dionika u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u cilju jačanja privlačnosti, kvalitete i funkcioniranja sustava i prakse strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- **Potprogram GRUNDTVIG - obrazovanje odraslih ...** Usmjeren je na potrebe u obrazovanju i osposobljavanju odraslih u kojima ne prevladava strukovni aspekt, kao i na ustanove i organizacije koje provode obrazovanje odraslih (formalno i neformalno).
- **Transverzalne aktivnosti ...** U okviru aktivnosti *Studijski posjeti* mogu sudjelovati donositelji odluka i stručnjaci u cjelokupnom sustavu obrazovanja koji djeluju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnog razini. Sudjelovanjem u studijskim posjetima promiče se suradnja na europskoj razini na područjima koji pokrivaju dva ili više potprograma Programa za cjeloživotno učenje.

Zemlje sudionice ... U programu punopravno sudjeluju zemlje članice Unije, zemlje EFTA-e (Island, Švicarska, Lihtenštajn, Norveška), Hrvatska i Turska te prekomorske države i teritorije (Grenland, Nova Kaledonija i ovisni teritoriji, Francuska Polinezija, francuski južni i antarktički teritorij, otoci Wallis i Futuna, Mayotte, Sv. Pierre i Miquelon, Aruba, nizozemski Antili, Anguilla, Kajmanski otoci, Falklandski otoci, South Georgia i South Sandwich Islands, Montserrat, Pitcairn, Sv. Helena, Ascension Island, Tristan da Cunha, britanski antarktički teritorij, britanski teritorij Indijskog oceana, otoci Turks i Caicos, britanski Djevičanski otoci).

2. Program Mladi na djelu (*Youth in Action – YinA*)

Program Mladi na djelu namijenjen je mladima i organizacijama aktivnima u radu s mladima, gdje su upravo mlade osobe inicijatori i koordinatori projekata. U Programu mogu sudjelovati sve mlade osobe u dobi od 13 do 30 godina te osobe aktivne u radu s mladima ili organizacijama mladih kao i lokalna i regionalna javna tijela, neformalne skupine mladih, tijela aktivna u polju mladih na europskoj razini s ograncima u barem 8 programskih zemalja, međunarodne vladine neprofitne organizacije, te profitne organizacije koje organiziraju događaje u polju mladih, športa i kulture.

Ciljevi i korisnici ... Program teži razvijanju osjećaja aktivnog europskog građanstva, solidarnosti i tolerancije među mladim Europljanima te njihovom aktivnom uključivanju u kreiranje budućnosti EU. Osnovni cilj programa je promidžba mobilnosti unutar i izvan granica Europske unije, neformalno obrazovanje, interkulturalni dijalog te poticanje zapošljivosti i socijalnog uključivanja svih mladih, bez obzira na njihovo obrazovno, kulturno i društveno podrijetlo. Posebna pozornost posvećuje se mladim osobama koje iz društvenih, ekonomskih, zdravstvenih, kulturnih ili drugih razlika imaju manje mogućnosti od svojih vršnjaka.

Program daje znatan doprinos stjecanju vještina kroz neformalno učenje i promicanju aktivnog sudjelovanja mladih u društvu. Stalni su prioriteti programa europsko građanstvo, sudjelovanje mladih, kulturna raznolikost i uključivanje mladih s manje mogućnosti.

Zemlje sudionice ... U programu punopravno sudjeluju zemlje članice Unije, zemlje EFTA-e (Island, Švicarska, Lihtenštajn, Norveška), te Hrvatska i Turska. Program Mladi na djelu podržava suradnju između programskih zemalja i sljedećih susjednih partnerskih zemalja: Jugoistočna Europa (Albanija, Bosna i Hercegovina, Makedonija, Kosovo, Crna Gora, Srbija), Istočna Europa i Kavkaz (Armenija, Azerbajdžan, Bjelorusija, Gruzija, Moldavija, Ruska Federacija, Ukrajina) te Mediteranske partnerske zemlje (Alžir, Egipat, Izrael, Jordan, Libanon, Maroko, Palestinski teritorij Zapadne Obale i pojasa Gaze, Sirija, Tunis).

Provedba oba programa i instrumenti za pronalaženje partnera

Europska komisija odgovorna je za osiguranje učinkovite provedbe oba programa. Europska komisija upravlja proračunom, postavlja ciljeve, prioritete i kriterije za sudjelovanje u programima te nadzire Nacionalne agencije zadužene za provedbu programa. Izvršnoj agenciji za obrazovnu, audiovizualnu i kulturnu politiku (EACEA) povjereno je upravljanje projektima na centralnoj razini. Izvršna agencija je zadužena za projektni ciklus centraliziranih projekata te za raspisivanje posebnih poziva za natječaj.

Kako je provedba programa uglavnom decentralizirana, s ciljem što bližeg rada s korisnicima i prilagodbe raznovrsnosti nacionalnih sustava, svaka je programska zemlja imenovala Nacionalnu agenciju. U RH to je Agencija za mobilnost i programe EU. Nacionalne agencije pružaju opće informacije o mogućnostima i osposobljavanje za pripremu i provedbu projekata. Pojedince i institucije iz zemalja članica programa koji su zainteresirani za suradnju s Hrvatskom valja uputiti na njihove nacionalne agencije čiji je popis dostupan na web stranicama Agencije za mobilnost (www.mobilnost.hr; rubrika *Info kutak*).

Premda nacionalne agencije i Europska komisija nisu zadužene za pronalaženje partnera, razvojem mnogobrojnih bazi podataka ove institucije pomažu potencijalnim korisnicima pri pronalasku partnera za buduću suradnju. Naime, baze podataka koje su objavljene na internetskim stranicama nacionalnih agencija i na internetskoj stranici EK, pružaju informacije o postojećim, sadašnjim ili potencijalnim sudionicima u programima koji žele započeti ili nastaviti s projektima međunarodne suradnje.

Dodatne informacije

www.mobilnost.hr (Agencija za mobilnost i programe EU)

www.studyincroatia.hr (portal *Study in Croatia*)

Uprava za međunarodnu suradnju i europske integracije, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
14/02/2011